

VAKBOND VOOR MUSICI EN ACTEURS

Ministerie van Justitie
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ministerie van Economische Zaken

Betreft: reactie Ntb op voorontwerp Auteurscontractenrecht

Amsterdam, 29 september 2010.

Geachte heer/mevrouw,

Graag vragen wij, namens de bij de Ntb aangesloten musici, componisten/tekstschrijvers, dansers en acteurs uw aandacht voor het volgende. De Ntb is verheugd met het gekozen uitgangspunt in het voorontwerp Auteurscontractenrecht om de maker en de uitvoerend kunstenaar (weer) centraal te stellen in het auteursrecht en het naburig recht. In beginsel scharen wij ons achter het commentaar dat u, mede namens de Ntb, van het Platform Makers ontvangen heeft en waarnaar wij bij dezen verwijzen. Wij zien het concept wetsvoorstel met name als een goede mogelijkheid om middels collectieve onderhandeling per sector "maatwerk" af te spreken in de verbetering van de positie van auteurs en uitvoerend kunstenaars (wij komen hier later in deze reactie op terug). Daarnaast willen wij enkele aanvullende punten en overwegingen vanuit met name de muzieksector onder uw aandacht brengen.

Algemene opmerkingen

Zoals wij u eerder lieten weten komt, zeker binnen de audio-visuele sector, maar ook binnen de muziekwereld, de zogenaamde 'buy-out' zeer regelmatig voor. Het is regel en geen uitzondering dat auteurs- en naburig-rechthebbenden een schamel bedrag, of in het beste geval een schamele royalty, ontvangen voor het overdragen van al hun rechten. Die rechten worden regelmatig wereldwijd en voor eeuwig overgedragen, ook als de betreffende producent of uitgever niet wereldwijd actief is en derhalve geen wereldwijde exploitatie ter hand kan nemen. Door deze overdrachten ontbreekt vrijwel elk middel om exploitanten te bewegen oudere werken na verloop van jaren verder te exploiteren. Ook ontbreekt veelal elke inspraak in de (wijze van) exploitatie van nieuwe werken, aangezien het in de huidige praktijk over het algemeen niet mogelijk blijkt inspraak op dit gebied overeen te komen in een platencontract.

De Ntb is daarom blij met de keuze voor een "monistische opvatting" van het Auteursrecht en het voorstel tot invoering van het recht tot heronderhandelen na een bij wet vastgestelde minimumtermijn. Hieruit volgt immers dat deze langdurige, allesomvattende overdrachten tot het verleden zouden kunnen gaan behoren en enkel onder collectief te onderhandelen minimumvoorwaarden voor langere dan de voorgestelde wettelijke termijn licenties kunnen worden afgegeven.

De mogelijkheid collectief te onderhandelen wordt in het concept wetsvoorstel zo door de vaststelling van een minimumtermijn ondersteund, aangezien het alleen middels collectief onderhandelen mogelijk is deze termijn per sector te verlengen.

Keizersgracht 317
1016 EE Amsterdam

telefoon 020 620 31 31

fax 020 620 25 08

e-mail info@ntb.nl

internet www.ntb.nl

postbank 47721

Het voorstel voorziet op deze wijze in een voldoende prikkel voor producenten en exploitanten om met belangenorganisaties in onderhandeling te treden, terwijl het de (belangenorganisaties van) makers en uitvoerend kunstenaars alleen bij een akkoord met producenten in staat stelt per sector tot redelijke (minimum)afspraken te komen. Het concept wetsvoorstel bevat daarmee een prikkel om tot redelijke minimum afspraken te komen die in de Duitse wet op dit punt ontbreekt. Wel is van belang dat de mogelijkheid tot collectief onderhandelen niet beperkt zal blijven tot het afspreken van minimum licentievergoedingen alleen.

Maatwerk

Van belang is ons inziens dat onderscheid gemaakt moet kunnen blijven worden tussen onder meer zgn. hoofdartiesten en sessiemusici. Hoofdartiesten zijn immers over het algemeen de "naamgevende artiesten" van een produktie, met een platencontract. De produktie is expliciet aan hun imago, carrière en goede naam verbonden, terwijl ook de promotieactiviteiten voor een produktie voor een groot deel op hun schouders rust. Sessiemusici daarentegen zijn aanzienlijk minder verbonden met een specifieke produktie, worden ingehuurd om hun artistieke bijdrage te leveren en ontvangen hiervoor over het algemeen, vergelijkbaar met acteurs in een audiovisuele produktie, een dagvergoeding en rechtenvergoeding in één bedrag (zie de opmerkingen hierover elders in deze reactie).

Het is logisch dat de werkzaamheden en de betrokkenheid bij een produktie van een hoofdartiest enerzijds en een sessiemuzikant anderzijds dusdanig uiteenlopen dat de voorwaarden waaronder zij hun prestaties verrichten eveneens wezenlijk van elkaar verschillen. Van belang is daarom dat (binnen de muzieksector) de mogelijkheid wordt geschapen "maatwerk" te leveren voor de verschillende groepen, ook als het om redelijke tarieven en *redelijke contractvoorwaarden* gaat.

Wij menen dat vooral de door het Platform Makers bepleite ruimere mogelijkheid tot het maken van collectieve afspraken per sector hiertoe de mogelijkheid zou kunnen verschaffen.

De beperking in het huidige concept wetsvoorstel waarbinnen het slechts is over minimum licentievergoedingen te onderhandelen is voor het leveren van maatwerk onvoldoende.

Van belang hiervoor is zoals gezegd dat ruimer dan in het huidige wetsvoorstel mogelijk lijkt, collectieve afspraken gemaakt kunnen worden over de condities waaronder de wettelijke termijn verlengd kan worden. Voor met name hoofdartiesten, die over het algemeen een royalty en geen tarief ontvangen, zouden deze condities, naast de mogelijkheid van een minimumroyalty, tevens betrekking moeten kunnen hebben op bijvoorbeeld inspraak in de wijze van exploitatie, de mate van "titelexclusiviteit", de vaststelling van minimumpromotiebudgetten, de mate waarin een hoofdartiest promotieverplichtingen kunnen worden opgelegd, de aard van die activiteiten, alsmede de overige aan de licentie verbonden contractbepalingen, licenties en overdrachten. Steeds vaker worden in de muzieksector immers zgn "full-rights" of "360 graden" contracten afgesloten, waarbij de artiest naast de toestemming tot exploitatie van opnamen, tevens (delen van) zijn overige inkomsten (bijvoorbeeld inkomsten uit optredens) dient over te dragen. Het is voor met name deze musici van groot belang ook op deze punten een sterkere onderhandelingspositie te verkrijgen. Een ruime(re) mogelijkheid tot het voeren van collectieve onderhandelingen is hiertoe van groot belang.

Ook namens de bij de Ntb aangesloten acteurs willen wij hier benadrukken dat de mogelijkheid tot collectief onderhandelen niet beperkt mag blijven tot de licentievergoeding alleen. Acteurs in de audiovisuele sector ontvangen immers naast een dagvergoeding een vergoeding voor toestemming voor gebruik; dit zijn meestal ongespecificeerde onderdelen van een vergoeding die in één bedrag wordt uitbetaald. Het heeft daarom slechts zin minimum licentietarieven af te spreken indien ook over de dagvergoeding (en bijvoorbeeld de vergoeding voor repetities) onderhandeld kan worden; dit zijn immers "schuivende panelen" binnen de totale vergoeding voor de verrichte werkzaamheden en het gebruik van de verrichte prestatie. Ditzelfde geldt, zoals gesteld, ook voor sessiemusici in de muzieksector.

Naburig Recht en het onderscheid tussen exclusieve en niet exclusieve licenties

Van belang is te beseffen dat in de muzieksector, binnen het naburig recht, in de relatie tussen producent en uitvoerend kunstenaar in feite altijd sprake is van een exclusieve overdracht, danwel een exclusieve licentie. Het onderscheid tussen exclusieve en niet-exclusieve licenties is binnen die relatie non-existent. De eigenaar van een opname en de uitvoerend kunstenaars wiens prestaties op die opname zijn vastgelegd zijn en blijven met betrekking tot de exploitatie van die opname in feite altijd "tot elkaar veroordeeld", omdat ook de producent immers voor de duur van het naburig recht zijn naburig recht op de opname behoudt.

Het is een uitvoerend kunstenaar daarom per definitie niet mogelijk met een andere producent over exploitatie van een specifieke opname in onderhandeling te treden. Helder dient daarom ons inziens te zijn dat een in zijn aard exclusieve licentie onder hetzelfde regiem valt als expliciet als zodanig benoemde exclusieve licenties. Nog beter is het echter het onderscheid tussen exclusieve en niet-exclusieve licenties, in ieder geval in het naburig recht, niet te maken.

Zoals ook in de reactie van het Platform Makers betoogd: onredelijke contractsvoorwaarden zijn zowel in het geval van een exclusieve als in het geval van een niet-exclusieve licentie onredelijk. In ieder geval de bepalingen betreffende non-usus, disproportionaliteit en bestsellers, zouden daarom tevens voor niet-exclusieve licenties dienen te gelden.

De geschetste situatie heeft daarnaast tot gevolg dat een non-usus bepaling voor musici slechts een werkelijke waarde kan hebben indien de betrokken musici in het geval van non-usus in staat worden gesteld tegen een redelijke vergoeding de producentenrechten (het "masterbandeigenaarschap") van de oorspronkelijke producent over te nemen (alleen op die wijze kan met een beroep op non-usus immers alsnog tot verdere exploitatie worden overgegaan). Wij stellen voor hiertoe een aanvullende bepaling in de wet op te nemen.

Duur van de termijn

Tot slot willen wij ook vanuit de muzieksector een kortere termijn bepleiten dan de in het huidige wetsvoorstel opgenomen vijf jaar. In veel muziekgenres, zoals bijvoorbeeld de dance, is de duur van een commercieel succesvolle carrière immers vaak beperkt. De belangrijkste exploitatie van popmuziek vindt over het algemeen gedurende de eerste jaren na een "doorbraak" plaats. Een wettelijke termijn van twee of drie jaar zou hiermee ons inziens beter overeenstemmen.

Conclusie

Wij zien de werking van de voorgestelde wetsartikelen, mits aangepast zoals betoogd, met name resulteren in collectieve minimumafspraken die maatwerk bieden binnen de verschillende sectoren en de verschillende groepen (bijvoorbeeld sessiemusici en hoofdartiesten) binnen die verschillende sectoren. Dit voor zowel de minimumlicentietermijn(en), als voor de minimumvoorwaarden daarvoor. Terwijl de wettelijke minimum termijn in het geval van contracten en voorwaarden die niet aan deze voorwaarden voldoen, de betreffende makers individueel de mogelijkheid zal bieden om na een redelijke termijn te (her)onderhandelen over (aanvullende) voorwaarden.

Het is evident dat de positie van auteurs en uitvoerend kunstenaars hierdoor sterk verbeterd zou worden.

Zoals gezegd, is de Ntb dan ook verheugd met de intentie, die uit het wetsontwerp blijkt, de positie van auteurs en uitvoerend kunstenaars daadwerkelijk te verbeteren. Wij spreken daarom de hoop uit dat de basisgedachten en –systematiek van het voorontwerp in het uiteindelijke wetsvoorstel overeind zullen blijven. Uiteraard zijn wij altijd tot een nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

Erwin Angad-Gaur, secretaris Ntb